

Soạn bài Chuyện cổ nước mình lớp 6 - Kết nối tri thức

Soạn văn 6 Chuyện cổ nước mình - Kết nối tri thức với cuộc sống sẽ được Đọc tài liệu bao gồm các câu trả lời cho các câu hỏi trong bài học, sau đó là tổng hợp lại kiến thức của cả bài đọc.

Soạn bài Chuyện cổ nước mình - Kết nối tri thức

Gợi ý trả lời câu hỏi soạn văn 6 bài Chuyện cổ nước mình theo sách giáo khoa Kết nối tri thức với cuộc sống.

Trước khi đọc

Câu 1. Em biết những câu chuyện cổ nào của nước ta?

Gợi ý

Em biết những câu chuyện cổ nào của nước ta như: Tấm Cám, Sọ Dừa, Con rồng cháu tiên, Sơn Tinh Thủy Tinh, Sự tích Hồ Gươm, Thạch Sanh, Thánh Gióng,...

Câu 2. Em thích những nhân vật nào trong những câu chuyện đó? Vì sao?

Gợi ý

Em thích những nhân vật như: cô Tấm, Sọ Dừa, Sơn Tinh, Thạch Sanh,.. Những câu chuyện này ca ngợi những phẩm chất cao đẹp của những con người lao động hiền lành, chân thật, sống với lòng hiếu thảo, tình yêu tha thiết, mạnh mẽ đứng lên chống lại cái ác, cái xấu và sự chung thủy qua các kiểu nhân vật. Nhân vật được đặt trong hoàn cảnh khó khăn, gian khổ và vô vàn thách thức khắc nghiệt để từ đó khẳng định phẩm chất, tính cách đáng quý của mình.

Đọc văn bản

Chuyện cổ nước mình

Tôi yêu truyện cổ nước tôi

Vừa nhân hậu lại tuyệt vời sâu xa

Thương người rồi mới thương ta

Yêu nhau dù mấy cách xa cũng tìm

Ở hiền thì lại gặp hiền

Người ngay thì được phạt, tiên độ trì.

Mang theo truyện cổ tôi đi

Nghe trong cuộc sống thâm thì tiếng xưa

Vàng cơn nắng, trắng cơn mưa

Con sông chảy có rặng dừa nghiêng soi.

Đời cha ông với đời tôi

Như con sông với chân trời đã xa

Chỉ còn truyện cổ thiết tha

Cho tôi nhận mặt ông cha của mình.

Rất công bằng, rất thông minh

Vừa độ lượng lại đa tình, đa mang

Thị thơm thị giầu người thơm

Chăm làm thì được áo cơm, cửa nhà

Đẻo cày theo ý người ta

Sẽ thành khúc gỗ, chẳng ra việc gì

Tôi nghe truyện cổ thâm thì

Lời cha ông dạy cũng vì đời sau.

Đậm đà cái tích trâu cau

Miếng trâu đỏ thấm nặng sâu tình người

Sẽ đi qua cuộc đời tôi

Bấy nhiêu thời nữa chuyển đời xa xôi

Nhưng bao chuyện cổ trên đời

Vẫn luôn mới mẻ rạng ngời lương tâm.

(theo Lâm Thị Mỹ Dạ)

Sau khi đọc

Đọc tài liệu gợi ý trả lời các câu hỏi sau khi đọc bài giúp các em soạn bài Chuyện cổ nước mình sách Kết nối tri thức đầy đủ, ngắn gọn nhất.

Câu 1. Bài thơ được viết theo thể thơ nào? Cho biết dấu hiệu giúp em nhận biết ra thể thơ đó.

Trả lời câu 1 trang 95 Kết nối tri thức Ngữ văn 6 tập 1

Bài thơ Chuyện cổ nước mình được viết theo thể thơ lục bát, âm điệu nhẹ nhàng, mang màu sắc ca dao, dân ca.

Câu 2. Qua bài thơ, em nhận ra bóng dáng của những câu chuyện cổ nào? Tìm từ ngữ, hình ảnh gợi liên tưởng đến những câu chuyện đó.

Trả lời câu 2 trang 95 Kết nối tri thức Ngữ văn 6 tập 1

Những từ ngữ, hình ảnh trong bài thơ đã giúp em liên tưởng đến những câu chuyện cổ đó là:

"Ở hiền thì lại gặp hiền": liên tưởng đến chuyện Cây tre trăm đốt, Cây khế, Thạch Sanh

"Thị thơm thì giàu người thơm": liên tưởng đến chuyện Tấm Cám

"Đẽo cày theo ý người ta": liên tưởng đến chuyện Đẽo cày giữa đường.

Câu 3. Chuyện cổ đã kể với nhà thơ những điều gì về vẻ đẹp của tình người?

Trả lời câu 3 trang 95 Kết nối tri thức Ngữ văn 6 tập 1

Chuyện cổ đã kể với nhà thơ về đẹp và tâm hồn người Việt Nam từ ngàn đời nay. Đó là:

Tình thương người bao la mệnh mông và triết lí về niềm tin "ở hiền gặp lành" là ý nghĩa sâu xa, là sự tuyệt vời của truyện cổ nước mình khiến cho nhà thơ phải "yêu" và quý trọng. "Ở hiền gặp lành, ác giả ác báo" là triết lí, là niềm tin của nhân dân ta gửi gắm trong truyện cổ. Câu thơ của Lâm Thị Mỹ Dạ gợi nhớ trong lòng ta bao truyện cổ, bao hình ảnh, bao nhân vật. Anh trai cày hiền lành được Phật trao cho câu thần chú: "Khắc nhập! Khắc xuất" mà lấy được vợ đẹp con nhà giàu (Truyện "Cây tre trăm đốt"). Người em cần cù, trung hậu được con chim phượng hoàng đền đáp "ăn một quả trà cục vàng" mà trở nên giàu có hạnh phúc; trái lại người anh tham lam mà chết chìm xuống đáy biển (Truyện "Cây khế". Thạch Sanh được Tiên "độ trì" mà trở nên võ nghệ cao cường, có lắm phép thần thông biến hóa, đã giết chết Trăn tinh, bắn chết Đại Bàng, có đàn thần để lui giặc, được làm phò mã, rồi được làm vua; trái lại Lý Thông gian tham, độc ác, quỷ quyệt bị sét đánh rồi hóa thành bọ hung...

Chuyện cổ nước mình còn hàm chứa những bài học quý báu, đó là bài học về đạo lí làm người: sống phải chân thật chân thành, phải chăm làm siêng năng, phải có trí tuệ đừng a dua. Tác giả gợi lên thật khéo truyện "Tấm Cám", truyện "Đẽo cày giữa đường", ...để nói về những bài học do ông cha gửi lại "đời sau".

Câu 4.

Chỉ còn chuyện cổ thiết tha

Cho tôi nhận mặt ông cha của mình

Tình cảm của nhà thơ với những câu chuyện cổ được thể hiện như thế nào qua hai dòng thơ trên.

Trả lời câu 4 trang 95 Kết nối tri thức Ngữ văn 6 tập 1

Đọc truyện cổ nước mình tác giả như được "nhận mặt", như được gặp ông cha, khám phá được bao phẩm chất tốt đẹp của tổ tiên mình. Đó là những câu chuyện vừa nhân hậu vừa thông minh, chứa đựng những kinh nghiệm sống vô cùng quý báu của cha ông.

Câu 5.

Tôi nghe chuyện cổ thăm thì

Lời cha ông dạy cũng vì đời sau

Hai dòng thơ trên gợi cho em những suy nghĩ gì.

Trả lời câu 5 trang 95 Kết nối tri thức Ngữ văn 6 tập 1

Hai dòng thơ cuối bài: Tôi nghe chuyện cổ thăm thì. Lời cha ông dạy cũng vì đời sau. Ý nói truyện cổ là lời cha ông răn dạy con cháu đời sau sống cần nhân hậu, độ lượng, công bằng, thông minh, chăm chỉ.

Câu 6. Vì sao với nhà thơ, những câu chuyện cổ "Vẫn luôn mới mẻ rạng ngời lương tâm"?

Trả lời câu 6 trang 95 Kết nối tri thức Ngữ văn 6 tập 1

Những câu chuyện cổ đó "vẫn luôn mới mẻ rạng ngời lương tâm", luôn là những kinh nghiệm sống, bài học về đạo đức từ ngàn đời xưa cha ông để lại. Đó là những câu chuyện thấm đẫm tình người, tình đời. Đó cũng là lý do vì sao nhân dân ta từ người trẻ đến người già, ai cũng yêu thích truyện cổ nước mình.

Viết kết nối với đọc

Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) cảm nhận của em về đoạn thơ sau:

Đời cha ông với đời tôi

Như cong sông với chân trời đã xa

Chỉ còn chuyện cổ thiết tha

Cho tôi nhận mặt ông cha của mình

Bài làm gợi ý

Từ xưa đến nay, từ quá khứ đến hiện tại là một khoảng cách thời gian rất dài. Các truyện cổ dân gian thực sự là câu nối quá khứ với hiện tại. Qua truyện cổ, người đọc thời nay hiểu được cha ông ngày xưa, cụ thể hiểu được đời sống vật chất và tinh thần, tâm hồn và tính cách, phong tục tập quán và các quan niệm đạo đức... của cha ông ngày xưa. Hình ảnh của cha ông ngày xưa in dấu khá rõ trong các truyện cổ dân gian. Vì vậy, có thể nói truyện cổ đã giúp chúng ta nhận biết được đời sống, tâm hồn của cha ông ngày xưa.

Mở rộng kiến thức

1. Tác giả Lâm Thị Mỹ Dạ (1949)

- Quê quán: Quảng Bình.
- Thơ bà nhẹ nhàng, đầm thắm, trong trẻo, thể hiện một tâm hồn tinh tế, giàu yêu thương.

2. Tác phẩm

- Xuất xứ: Trích Tuyển tập, 2011.
- Phương thức biểu đạt chính: Biểu cảm.
- Thể thơ: Lục bát.

3. Chi tiết về văn bản

a. Những bài học được ông cha gửi gắm trong chuyện cổ

- Xuất hiện các ý thơ nêu tên các câu chuyện cổ:
 - + Truyện Tấm Cám "Thị thơm thì giấu người thơm/ Chăm làm thì được áo cơm của nhà".
 - + Truyện Đẽo cày giữa đường "Đẽo cày theo ý người ta/ Sẽ thành khúc gỗ chẳng ra việc gì".
 - + Tích Trầu cau "Đậm đà cái tích trầu cau/ Miếng trầu đỏ thắm nặng sâu tình người".
- Bài học được gửi gắm qua chuyện cổ:
 - + Nhân hậu, tình người.
 - + Tình yêu không quản ngại khoảng cách.
 - + Ở hiền gặp lành.
 - + Công bằng, thông minh, độ lượng, đa tình.

b. Ý nghĩa những câu chuyện cổ với đời con cháu

- Cảm xúc của nhân vật "tôi": Yêu chuyện cổ nước tôi.
- Chuyện cổ là hành trang cuộc sống "Vàng cơn nắng, trắng cơn mưa/ Con sông chảy có rặng dừa nghiêng soi".
- Chuyện cổ là cuộc đối thoại giữa hai thế hệ "Chỉ còn chuyện cổ thiết tha/ Cho tôi nhận mặt ông cha của mình".
- Chuyện cổ cũng thể hiện sự lo nghĩ cho đời sau của ông cha "Tôi nghe chuyện cổ thắm thì/ Lời cha ông dạy cũng vì đời sau".

- Chuyện cổ còn mãi, có ý nghĩa muôn đời "Nhưng bao chuyện cổ trên đời/ Vẫn luôn mới mẻ rạng ngời lương tâm".

c. Nghệ thuật

- Thể thơ lục bát nhịp nhàng, uyển chuyển.

- So sánh: "Như con sông với chân trời đã xa".

- Điệp từ, câu trúc: ".....thì.....", "....con...", "rất...", "Vừa....lại....".

- Từ láy: xa xôi, thiết tha, thâm thì...

d. Tổng kết

** Nội dung*

Qua bài thơ tác giả ca ngợi truyện cổ của nước mình mang nhiều ý nghĩa sâu xa, chứa đựng bao bài học quý báu của ông cha truyền lại cho con cháu đời sau.

** Nghệ thuật*

Thể thơ lục bát mang âm hưởng ca dao, dân ca kết hợp với việc sử dụng từ láy, biện pháp tu từ so sánh, điệp từ, điệp cấu trúc...

-/-

Với toàn bộ tài liệu hướng dẫn soạn bài Chuyện cổ nước mình - Kết nối tri thức, hi vọng các em sẽ chuẩn bị bài học tốt nhất trước khi tới lớp. Chúc các em học tốt môn Ngữ văn 6.